

PM Rotel I (Dnr KS 2020/979)

Framtidens järnvägsunderhåll (SOU 2020:18)

Remiss från Infrastrukturdepartementet

Remisstid den 30 oktober 2020

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

Utredningen *Framtidens järnvägsunderhåll (SOU 2020:18)* har tagits fram i syfte att utreda hur basunderhållet för järnvägen kan överföras till Trafikverkets egen regi.

Utredningen ska visa hur exempelvis kvalitet och kostnader kan utvärderas och föreslå hur Trafikverket kan stärka sin roll som beställare av basunderhåll. Den ska också föreslå eventuella förändringar i marknadsförutsättningar för att främja konkurrensen. Utöver detta ska utredningen även utvärdera behovet av att Trafikverket äger och förvaltar maskiner för järnvägsunderhåll.

Basunderhåll i egen regi har i utredningen tolkats som att Trafikverket ska ha egna resurser för att genomföra underhåll av järnvägen.

Avsikten med utredningens förslag är att det ska bidra till en mer robust och tillgänglig järnväg för både resenärer och köpare av godstransporter. Det ska medföra att Trafikverket kan utveckla och stärka sin kontroll av järnvägsunderhållet, för att skapa ett modernt och mer effektivt underhåll. Det viktigaste för Trafikverket anses vara att myndigheten har den kunskap om järnvägsanläggningen som krävs för att kunna underhålla den på bästa sätt.

Utredningen föreslår bland annat att en del av underhållet ska bedrivas i egen regi av Trafikverket och att övrigt underhåll ska vara tillgängligt för leverantörsmarknaden genom upphandling. Det föreslås även att Trafikverket ska öka sin kunskap om anläggningens skick och att få kontroll på tillståndet i anläggningen genom att använda ny modern teknik och dataanalys.

Trafikverket bör också ta det övergripande ansvaret för att driva på teknikutvecklingen inom järnvägsunderhåll, genom att ta fram en modell för uppföljning och utvärdering. Maskiner och fordon för drift och underhåll bör också finnas inom Trafikverkets egen regi. Trafikverket bör dessutom ta initiativ till att, tillsammans med järnvägsbranschen, arbeta för en vision om en störningsfri tågtrafik.

Stockholms stad har fått ärendet på remiss för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden. Trafikkontoret har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsbyggnadsnämnden har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret ser positivt på utredningen som syftar till att förbättra underhållet på järnvägen. Ett fungerande underhåll på järnvägen ger en mer pålitlig tågtrafik, vilket är viktigt både ur ett näringslivs- och klimatperspektiv.

Stadsledningskontoret vill lyfta fram vikten av att det även i fortsättningen finns en fungerande marknad med leverantörer som kan handlas upp för att genomföra underhåll av det kapillära järnvägsnätet.

Trafikkontoret har inget att invända mot förslaget.

Mina synpunkter

Jag ser positivt på utredningens ambition om att skapa en mer robust och tillgänglig järnväg. Trafikverket kan därmed utveckla underhållet av järnvägen i positiv riktning, genom tydligare kontroll och kunskap om järnvägsanläggningen. I slutändan skulle detta innebära färre störningar för såväl resenärer som köpare av godstransporter.

En förbättrad och mindre störningskänslig infrastruktur ger stora vinster lokalt, samtidigt som kommunikationen och infrastrukturen till och från Stockholm kan stärkas över hela regionen och på så vis förbättra tillgängligheten till Stockholm såväl regionalt som nationellt och internationellt.

Jämfört med den anläggning Trafikverket ansvarar för så finns det ett stort antal industrispår, det så kallade kapillära nätet. Det är betydligt mindre spår anläggningar som också är mindre komplexa. Men dessa spår kan vara av mycket stor betydelse för logistik och transporter i en kommun. Det kan exempelvis handla om industrispår och spår i hamnområden som ansluter till Trafikverkets banor och därmed är avgörande för fungerande godstransporter på järnväg. Det i sig är en förutsättning för en konkurrenskraftig storstadsregion. Precis som stadsledningskontoret vill jag därför lyfta fram vikten av att det även i fortsättningen finns en fungerande marknad med underhållsleverantörer för det kapillära järnvägsnätet.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 14 oktober 2020

ANNA KÖNIG JERLMYR

Bilaga

Remissen Framtidens järnvägsunderhåll

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Utredningen *Framtidens järnvägsunderhåll (SOU 2020:18)* har tagits fram i syfte att utreda hur basunderhållet för järnvägen kan överföras till Trafikverkets egen regi.

Utredningen ska visa hur exempelvis kvalitet och kostnader kan utvärderas och föreslå hur Trafikverket kan stärka sin roll som beställare av basunderhåll. Den ska också föreslå eventuella förändringar i marknadsförutsättningar för att främja konkurrensen. Utöver detta ska utredningen även utvärdera behovet av att Trafikverket äger och förvaltar maskiner för järnvägsunderhåll.

Basunderhåll i egen regi har i utredningen tolkats som att Trafikverket ska ha egna resurser för att genomföra underhåll av järnvägen.

Avsikten med utredningens förslag är att det ska bidra till en mer robust och tillgänglig järnväg för både resenärer och köpare av godstransporter. Det ska medföra att Trafikverket kan utveckla och stärka sin kontroll av järnvägsunderhållet, för att skapa ett modernt och mer effektivt underhåll. Det viktigaste för Trafikverket anses vara att myndigheten har den kunskap om järnvägsanläggningen som krävs för att kunna underhålla den på bästa sätt.

Utredningen föreslår bland annat att en del av underhållet ska bedrivas i egen regi av Trafikverket och att övrigt underhåll ska vara tillgängligt för leverantörsmarknaden genom upphandling. Det föreslås även att Trafikverket ska öka sin kunskap om anläggningens skick och att få kontroll på tillståndet i anläggningen genom att använda ny modern teknik och dataanalys.

Trafikverket bör också ta det övergripande ansvaret för att driva på teknikutvecklingen inom järnvägsunderhåll, genom att ta fram en modell för uppföljning och utvärdering. Maskiner och fordon för drift och underhåll bör också finnas inom Trafikverkets egen regi. Trafikverket bör dessutom ta initiativ till att, tillsammans med järnvägsbranschen, arbeta för en vision om en störningsfri tågtrafik.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden. Trafikkontoret har svarat med ett kontorsyttrande. Stadsbyggnadsnämnden har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 september 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2020 framgår att Stockholm stad ska verka för åtgärder och insatser som styr mot hållbara transporter samt klimatanpassning. Staden ska också bidra till Stockholms internationella tillgänglighet genom att verka för att öka tillgängligheten med tåg.

Stadsledningskontoret ser positivt på utredningen som syftar till att förbättra underhållet på järnvägen. En störningsfri tågtrafik är viktigt för en attraktiv kollektivtrafik med tåg och för effektiva godstransporter. Ett fungerande underhåll på järnvägen ger en mer pålitlig tågtrafik, vilket är viktigt både ur ett näringslivs- och klimatperspektiv. Stadsledningskontoret

gör ingen bedömning av förslaget utifrån aspekten om visst underhåll ska utföras i egen regi eller upphandlas. Stadsledningskontoret vill lyfta dock lyfta fram vikten av att det även i fortsättningen finns en fungerande marknad med leverantörer som kan handlas upp för att genomföra underhåll av det kapillära järnvägsnätet. Det kapillära järnvägsnätet omfattas av mindre men viktiga delar av järnvägen som ägs och förvaltas av exempelvis företag och kommuner.

Stadsledningskontoret anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret har fått en remiss av framtidens järnvägsunderhåll. Övriga remissinstanser inom staden är stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden.

Regeringen beslutade den 21 mars 2018 att utreda hur ett överförande av verksamhet som avser järnvägsunderhåll i form av basunderhåll från Infranord AB till Trafikverket ska kunna genomföras. Utredaren skulle enligt direktivet bland annat analysera Infranord AB:s och Trafikverkets verksamhet i fråga om järnvägsunderhåll, genomföra en omvärldsanalys samt föreslå vilka delar av Infranord AB:s verksamhet i fråga om järnvägsunderhåll som ska föras över till Trafikverket.

I ett andra steg, och enligt tilläggsdirektiv den 8 augusti 2019, skulle utredaren basera analysen på allt basunderhåll som Trafikverket upphandlar och utifrån analysen föreslå vilka delar som är lämpliga att överföra i egen regi. Mot denna bakgrund utvidgades uppdraget. Den fortsatta utredningen skulle tas in utgångspunkt i konstaterade brister samt syfta till ett kostnadseffektivt underhåll av hög kvalitet och med god förmåga att förebygga och snabbt avhjälpa problem i järnvägsanläggningen. Utredaren skulle lämna förslag på funktioner, olika volymer och ändamålsenlig geografisk spridning avseende basunderhåll i egen regi vid Trafikverket samt övergripande redogöra för konsekvenser och marknadseffekter av olika alternativ, inklusive samhällsekonomiska konsekvenser. Dessutom skulle utredaren bland annat utvärderar behovet av och föreslå ett eventuellt åtagande för Trafikverket avseende ägande och förvaltning av maskinella resurser för järnvägsunderhåll om det bedöms skapa ökad produktivitet, effektiv konkurrens vid upphandling och samhällsekonomisk effektivitet eller om det krävs för en god beredskap inom Trafikverkets ansvarsområde.

Utredningen har tagit fram förslag som om de genomförs ska bidra till:

- en mer robust och tillgänglig järnväg till gagn för såväl resenärer som köpare av godstransporter
- att Trafikverket kan utveckla och stärka sin kontroll av järnvägsunderhållet
- ett modernt, mer effektivt järnvägsunderhåll för framtidens krav.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret har inget att invända mot förslaget.